

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Remissyttrande över departementspromemorian En utökad möjlighet att söka efter vapen och andra farliga föremål (Ds 2020:23)

Förslagen framstår som väl motiverade och ändamålsenliga. Vi har därutöver följande synpunkter.

I promemorian föreslås att kravet på särskilda skäl för husrannsakan, kroppsvisitation och beslag hos barn under 15 år inte ska gälla om det finns särskild anledning att anta att den unge utnyttjas av annan i brottslig verksamhet. Syftet är att minska incitamenten att dra in unga i kriminalitet och samtidigt begränsa tillgången till utrymmen som betraktas som relativt säkra att förvara exempelvis skjutvapen på.

I promemorian konstateras att den nuvarande bestämmelsen om krav på särskilda skäl för att husrannsakan, kroppsvisitation och beslag ska kunna göras hos barn under 15 år ska tillämpas restriktivt. Det bör komma i fråga endast vid misstanke om allvarigare brottslighet eller brottslighet av större omfattning. Regleringen utgår från att barn under 15 år i största möjliga utsträckning ska skonas från att utsättas för straffprocessuella tvångsmedel. I promemorian framhålls att så bör det vara även i framtiden. Samtidigt görs bedömningen att behovet av att skydda barn från att tidigt dras in i kriminalitet väger tyngre än den något ökade risk att utsättas för husrannsakan m.m. som förslaget medför (s. 126).

I promemorian föreslås att uttrycket utnyttjas av annan i brottslig verksamhet ges en bred tillämpning. Med detta avses bl.a. att det inte krävs att det är känt vem som utnyttjar barnet i brottslig verksamhet. Den brottsliga verksamheten ska heller inte behöva vara särskilt organiserad eller omfattande. Det ska också vara möjligt att företa husrannsakan, beslag och kroppsvisitation oavsett brotts- typ. Den begränsning som tas upp är att den föreslagna regleringen inte ska kunna tillämpas i de fall där det enbart är barnet självt som misstänks begå brott. Kravet på att det ska finnas särskild anledning att anta innebär att det med fog ska kunna antas att barnet utnyttjas av annan i brottslig verksamhet på det sätt

som anges i förslaget.

Det råder enligt vår mening ingen tvekan om att det är angeläget att samhället vidtar åtgärder för att hindra att minderåriga dras in kriminalitet. Samtidigt gäller i det här sammanhanget att det i lagstiftningen upprätthålls strikta krav på när straffprocessuella åtgärder får vidtas, inte minst mot barn.

Vi anser att förslagen riskerar att öppna för en vidsträckt tillämpning. I vart fall är svårt att förutse hur tillämpningen kommer att falla ut. Det finns ett beaktansvärt utrymme att befara att förslagen leder till en mer utvidgad användning av möjligheterna att vidta husrannsakan, kroppsvisitation och beslag mot unga än den man utgår ifrån i promemorian. Vi anser att det är angelägna frågor att utreda men att det bör ske utifrån en bredare genomlysning än vad som har varit möjlig i det här sammanhanget som ju har sitt fokus till brott relaterade till vapen och andra farliga föremål. När någon under 15 år misstänks för brott med sådan koppling bör den nuvarande regleringen ofta kunna vara tillämplig. Vi avstyrker att förslagen i denna del genomförs.

I handläggningen av detta ärende har deltagit chefsrådmannen Karin Jungerfelt och rådmannen Johan Isaksson.

Karin Jungerfelt

Johan Isaksson